

բոլորովին աւելորդ է: Եւ անձամբ խորին համոզմունք ունիմ այդ մասին: Եւ կարծում եմ որ խորին արտաբերական զգացմունք տիրում է ոչ միայն երրորդական հասարակութեան, այլ նոյն զգացմունքը կրում էին և մեր երկրի բոլոր քրիստոնեայ հասարակութիւնը: Այդպիսի պատահալովում որպիսիք զուգ էք ևս մտերմաբար կը յայտնեմ իմ կարծիքս, որովհետեւ ես հաւատարմ եմ որ զուգ եկած էք այն զխաւորութեամբ, որ ստիպէր ինձ գործելու առանց մասնաման մի գործ, որ չ'ունենայ բարի հետեանք: Եւ գիտեմ որ զուգ էք սկզբի ծանուցողի խորին վերայ, որ ինչքան էլ ժողովրդական լինէին Անգլիայում, չեն կարող չը մերժել այս սկզբն աւելի միայն կը բերեն քան օգուտ: Եւ կարծում եմ որ ամեն բան կարելի է երկու հարցերի մէջ բովանդակել որոնք սերտութեամբ կապուած են իրար հետ: Առաջինն է—ընդհանուր օրէնքների հարցը Ռուսաստանում որոնք մեծ սահմանափակութիւններ են դնում հրէաների համար: Բայց պարզ է որ որքան էլ հակադրադրադրական և անարդար էլ լինէին այդ օրէնքներն, ամեն ազատ տէրութիւն ազատ է պաշտպանել և պահպանել նրանց, եթէ այդ նա օգտակար է համարում: Եւ ինքս էլ համոզված եմ որ անտհետաժիւն կը լինէր այդ մասին ուստայ կառավարութեան պաշտօնական առաջադրութիւն առնել: Եթէ լինելու են առաջադրութիւններ, թող դուք լինեն բարեկամական և գաղանի ճանապարհով: Իսկ ինչ կը վերաբերի երկրորդ հարցին, այն է վարչութիւնի բռնութեանց հրէաների անձնաւորութեանց և սեպականութեանց դէմ Ռուսաստանում, եւ բոլորովին հաւատում եմ մեզ հաղորդած տեղեկութեանց և բոլորովին մասնակից եմ այն ցաւին և վշտին որ չէ կարող չ'զգալ ամեն ոք, ով լսել է այդ անկարգութիւնը: Եւ չեմ կարող տարակուսել որ ուստայ կառավարութիւնն էլ և բարձր դասն էլ նոյն զգացմունքն են կրում: Արեւելից յետ լոյս Գրէնվիլլը կարգաց համառոտութիւնը վերջնապի, օրէնքային անգլիական հիւպատոսի հաղորդակցութեանց անկարգութեանց մասին Ռուսաստանում, որոնց զորքն համարում են ոչնչականութիւն և որոնց հետեանքն եղաւ նշանաւոր նիւթական վիճակներ և մի քանի հրէաների մահը: Նախարարը ստացել է տեղեկութիւն, որ բռնութիւնը դադարած է և 1000 հոգի կալանաւորած են: Ընթերցողից յետոյ լոյս Գրէնվիլլը շարունակեց. «Այս ամեն աստիճանից յետոյ, ես չեմ կարծում որ միայն այն կարծիքն մէջ թէ ուստայ կառավարութիւնը անարդար լինի դէպի այդ անկարգութիւնը: Ամենալաւ ապացուցողը ուստայ կառավարութեան համակրութեան դէպի հրէաներն է այն սիրալիր ընդունելութիւնն, որ ուստայ թաղաւորն արաւ երբայա-

կան պատգամաւորներին: Նիւիորքայո կայսեր Թագաւորութեան ժամանակ այսպիսի երեւոյթն անհնարին բան կը լինէր: Հաւատարմ եղէք, որ նայալը վշտացած է այդ դէպքից և ցանկանում է նրանց վերջ դնելը:»

Փարիզում ուստայ զաղթականները վրձնել են տալու մի մեծ նուագահանդէս յօգուտ այն անձինքների, որոնք վրձնուել են այս վերջին ժամանակներում հարաւային Ռուսաստանում պատահած անկարգութիւններից, առանց կրօնի խտրութեան: Ֆրանսիական բարձր հասարակութիւնը իւր եռանդալին մասնակցութեամբ այս գործին աջակցութեամբ է իւր համակրութիւնը դէպի Ռուսաստանը: Ռուս կառավարութեան խիստ կարգադրութիւնները այդ անկարգութիւնների դէմ այստեղ հաւանութիւն դասում: «Անհատ» քաղցիրները, որոնք թոյլ էին տուել իրենց վերաւորելու ուստայ կառավարութիւնը, դատաստան են ևս թարկուելու:

Իշխան Բլոմբերգը հիւանդացի է ջղաճիւն բորբոքումով:

«Indépendance belge» քաղցիրը դրում է. Մեծ միտինգ (ժողով) կայացաւ Լոնդոնում «Westminster Palace Hotel»-ում տիկին Ֆաուստէտի Նախագահութեամբ: Ի հարկէ կանանց սեռը կազմում էր մեծամասնութիւնը: Գեղեցիկ բարձր շքեղանքով պատկանող կանայք հարցեր էին դնում, խօսում էին փոփոխութիւնների դէմ և եռանդալին հաւանութեան նշաններով յայտնում էին իրենց համակրութիւնը կրակոտ ձառերին, որոնք խօսում էին կանանց ընտրութեան իրաւունքի մասին: Մի քանի կանայք խօսեցին ընտր. տ. Ի. Կէլլեր հաղորդեց մի ուրախալի լուր, որ Ման կղզու վերայ ընտրողների թիւում գնումում են և կանայք: Հետագայի վիճարկութիւններից յետոյ, ժողովը վճռեց տ. Ալտոն Գիլկի առաջարկութեան համաձայն իրենց ղեկներ կայացնել պարլամենտին կանանց քաղաքական իրաւունքները հարգելու մասին:

Թիւրքիայի եւստանոյը հաշուած է. Պաշտօնական հաշուով երեւում է 4,000,000 լիւրա դէֆիցիտ, պատերազմական ծախսերի պատճառով: Արտաքին կարգի տուրքերը բաւականին գումար չեն տալիս պետական եկամտի հաւասարակշռութիւնը (բալանս) վերականգնելու համար:

ՄԵՂՈՒԻ ՀԵՌԱԳԻՐ
(ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)
ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԻՐԺԱ.
26-ին մայիսի.

Արք. բանի. 1-ին	96 75
— — 2-րդ	94 50
— — 3-րդ	94 37
— — 4-րդ	94 50
Վիճակահ. 1-ին	225 75
— — 2-րդ	218 50
Արև. փոխառ. 1-ին	93 12
» » 2-րդ	93 12
» » 3-րդ	93 25
Լոնդոն	24 53
Բերլին	123 75
Համբուրգ	210 —
Փարիզ	258 62
Ռուս.	8 7 4

Իրիժայի վիճակը խաղաղ է:

ՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Վաղը ամսոյս 31-ին առաւօտ և առ յօգուտ բնական կառավարիչ պ. Սարգսի և առ ի հայ դերասանական խումբը կը ներկայացնէ «Կեղծ մաղեր», կամ 4 արար., «Վարդապետ հարսանիք», օպերետ 1 արար., թարգմ. պ. Մ. Մանկեանի, պ. Աղամանը և օր. Վ. Գարաբաշեանը կը կարգան բանաստեղծութիւններ, Գնեքը պակասեցրած են:

ԿԱՐՄԻՑ մեզ գրում են. — Անցեալ կիրակէտը քաղաքիս եկեղեցու մէջ մեծ հանդիսակատարութեամբ մի թուրք երիտասարդ լուս. հայոց դասնաւորութեամբ քրիստոնեայ մկրտեցաւ. դորա մայրն արդէն հայ էր, բայց իւր մանկութեան օրից թուրքերից յափշտակուելով տաճկացի էր: Քաղաքիս ֆանատիկ թուրքերը երիտասարդի նոյն իսկ մկրտեւոր միջոցին այդ վրէժը հանցին, որովհետեւ մի թուրք երիտասարդ մի աղքատ հայի տունը մտնելով մի տաճար մայր օրիորդի սպանեց: Օրիորդի ծնողքը եկեղեցին եկել էին ժողովարարութիւն անկողն: Չարագործը բռնուել է:

— Ուսումնական չըջանը մտնում է, էլ կարգական վարչութիւնը մտաւնջվում է, ցանկանում է մէն մի դատարաններ ևս աւելացնել երկու սեռի ուսումնարանաց մէջ ևս, որովհետեւ առանց դորանց բոլորովին անօգուտ են լինում առաջին տարիների ուսանողները, բայց ինչով պէտք է առաջ տանել ուսումնականները ոչ մի կողմից դրամաւորութեան և կրթութիւնը չ'ունեն, ժողովուրդն էլ աղքատ է, իւր դասակարգի նիւթական հայ գանձելու իսկ զօրութեամբ էլ Այդ պատճառով էլ զարգացնել անձնաւորութեանը, որի կայստութիւնով միայն կառավարութեան այս երկու տարուայ ընթացքում ուսումնարանները, կանխում է հրաժարուել արդիւնտ բայց իրան պէս մի երկու անհատներից որով ոչք գործերին ղեկ մատուլ չեն մերձեցում, զանոնք միջին իսկ իրանց պարտաւորութիւնները չեն կատարում: Ուսումնարանների արդեանց արդիւններից միմն էլ տեղայն թատրոնն էր, բայց նա էլ այս յինչ ամսից ի վեր է որ դադարել է, դերասանութիւն չ'ունենալու պատճառով: Օրիորդաց ուսումնարանի վարժակնն օր. Ասանթիւնանց, որ իսկզբան միջին իսկ պայմանի էր տեսել հետ թատրոնին մասնակցելու, այժմ իւր խօսքից յետ է կանգնել: Այս ամեն տեսնելով մեք խորհուրդ կը առնէք սրբազան Աղուանեանին, որի սրտին արդէն շատ մտալի են ուսումնարանները, և որ սկզբնապատճառ է դպրոցների այս բարեկարգութեան հոսանքուն համոզել և չը թողուլ որ տեսնէ հրաժարուելու իւր անձնաւորութեանը: Սրբազանը իսկզբան ինչ փառանքութեամբ որ դպրոցները նորան յանձնեց, նոյն վտանգութեամբ էլ այժմ կարող է նորան համոզել, որ դու ևս չարտնակել, միջին ուսումնարանաց փոքր ինչ կարգադրուել: Գաղթների նիւթական թշուառ գրութեան փառն շատ անգամ յայտնուել է Խմբակի փոխոյն, բայց երբեք կարեւորութիւն տուել նա ոչ միայն ոչ մի կեբարով չէ օգնել այդ ուսումնարանաց, այլ այժմ նրան սեպական արդիւնքն էլ է իւր, արդէն իմբարգրութեանը իսկյայտնի է, որ նա տեղույն մոմալաւաւորութիւնը միայն փառանքութեան է տուած յօգուտ Գեորգեան ձեռնարանին, վիճակին արդիւնքներն են նոյնպէս որոշել է Խմբակին փոխարկել և այլն: Նա սկսել է նոյն պէս յուսահատական միջոցներ գործ դնել սրբազան Աղուանեանի վերայ, որ

դասուիս բարոյական դարգացման միակ նեցուկն է, նորա ապրումների միջոցները իւր է նրանից, թէպէտ ինքն ս. Աղուանեանը խոստանում է յօգուտ ժողովրդական բնաւ չը յուսահատել, բայց ես կարծում եմ, մի քիչ ժամանակից յետոյ, երբ տեսնէ որ երկնքից մասնաւոր չի իջնում, շուտով կը յուսահատուի և կը ձգի ամենայն բան:

ԿԱՐՄԻՑ մեզ գրում են. — Աղաները սաստիկ անտարբեր են դէպի իրանց ուսումնականները: Նոքա միմիայն իրանց տոպրակը աչքի առաջ ունին: Մինչդեռ զբոսից եկող երկու պատուական երիտասարդներ, պ. պ. Ղազարեան (և իւր աղնիկին տիկին Սօփիա) և Կանկանեան, ամեն կերպ աշխատում են և առանց որ և է նիւթական անկարգութեան Գարսի ուսումնարանների բոլոր ծանրութիւնները իրանց վրով են պահպանում:

— Գարսի ուսումնարանների տարիական 1000 ռուբլուց աւելի արդիւնք էին ստանում թատրոնայինների ժամանակ առ ժամանակ տուած ներկայացումներից: Մեծ. օրիորդ Ասանթիւնանի մասնակցութիւնը թատրոնայինների մէջ կարելի է տեսնել կանայք ու կանգնութիւն էր տալիս մեր ներկայացումներին: Մեծ. օրիորդը այժմ նշանուած լինելով պ. Աղեքսանդր Թարութիւնեանից հետ, ստիպուած է այլ ևս բնով վրայ դուրս չը գալ, որով և դադարելու են մեր քաղաքում հայկական ներկայացումները: Խնդրում, աղաչում էինք պ. Թարութիւնեանից, որ մի հասկացող երիտասարդ է, համոզել իւր ծերունի հօրը, որ իրան հարմարեցնելով վրայ դուրս գալով ոչ թէ անպատուում, այլ ընդհակառակը, շատ մեծ պատիւ է բերում թէ իրան և թէ իւրայինների անուան:

Պ. Գրիշայիցին գրում է ԳՐԻՐԱՅԻՄԻՆ. — Հինգշաբթի օրը, ամսոյս 21-ին հայոց ուսումնարանի կիսաւարտ դասը կայացաւ ժողով, որտեղ պէտք է ընտրուէին նոր հոգաբարձուներ: Սկզբունց զուգարկութեան հայր Կարապետից և առաջնորդութեամբ Բնարուցան կրկին ճին հոգաբարձուները, որոնք թուով երկու էին և երեք հոգի նոր անձինք:

Ընտրութիւնից յետոյ, հանդիսականները ձայն բաժնաբաշխել, թէ ընտրութիւնները անկանան եղան, որովհետեւ ճին հոգաբարձուները, որոնք կրկին արժանացան ընտրութեան, դեռ հաշիւ չեն ներկայացրել, պէտք է, որ նախ նորա հաշիւ տան իրանց երեք տարուայ գործունեութեան վերաբերութեամբ, յետոյ լինի հոգաբարձուաց ընտրութիւնը: Հայր Կարապետիցը, տեսնելով ժողովից կատարուող պահանջը, ժողովը արձակեց, խոստանալով, որ առաջիկայ կիրակէին ճին հոգաբարձուները կը պատրաստեն իրանց հաշիւները: Զննք տարակուսում, որ մեր ճին հոգաբարձուները ամբողջ չեն մնալ ժողովիցի առաջ:

Նոյնը հաղորդում է. — Հայր Կարապետիցի հետեանալուց յետոյ անմիջապէս հետեանալու է Գրիշայիցի և օր. Գ. Գրիշայիցին: Օր. Գալանէն մտադիր է այս ամառ ուղևորվել դէպի Վան: Ի բոլոր սրբէ բարի ճանապարհ ենք ցանկանում աղապսէ օրիորդին, որ յանձն է առնում այդպիսի մի հեռաւոր և վտանգաւոր ճանապարհորդութիւն դէպի Երևան: Չըջանալու ևս հայրենիքը միայն սփոխելու իւր ճնշուած և թշուառ քրոյրներին: Յարգելի օրիորդը շատ լաւ հասկացել է, որ Հայաստանը կարծես իւր նման գործիչներին: Եւ շատ հիւսալի է մեծ. օրիորդի միտքը, թող Գրու-

թայիսում գործեն նոքա, որոնք ընդունակ չեն այդպիսի մեծ գործերութեան:

ԶԱՔԱԹԱԼԻՑ մեզ գրում են. — Զաքարիայում եղանակները բոլորովին փոխուել են և շատ ցրտեր են անում: Ինչպէս տեղացիք պատում են մեծ փնաս է հանդիպել չերամպաններին:

— Զաքարիայ չըջակայքում կարկուտ է եկել և բաւականին փնաս հասցրել Բալաբան, Ղուաղջու և Այլաբաթ գիւղերին:

— Զաքարիայում մի անպիտան սովորութիւն է ծագել, որ ամենայն մի չընչին բանի համար այս ինչ, այն ինչ պարտի վերաբերութեամբ փոխանակել կը պահանջում, որով թշնամութեան և բամբասանների առիթ լինում:

— Մոտ օրերում Բալաբան գիւղում մի թուրք Եւսեփի Թէյ է առնում և միջոց ունիւյն մատանի է դուրս գալիս (մոտ 10 ռ. արժողութեամբ): Այդ օրից սկսած բոլոր թուրքերը ազատութեամբ այնթէից են առնում, որպէս զի մատանի դուրս գալ. Այն թէյը, որ մի քանի տարի տեղից չէր շարժուել իւր վատ թարութեան պատճառով այժմ ազատութեամբ է գոլում:

ԶԱՔԱԹԱԼԻՑ մեզ գրում են. — Ահա երկրորդ շաբթի է, որ այստեղ գիւղերը անձրեւ է գալիս և ցրտեր անում, դորա հակառակ ցերեկը սաստիկ տաք է լինում:

— Հոնձիւր հաստեանում են, արդէն գարին հնձում են: Տարին մեծ առատութիւն է խոստանում, բայց կենսական միջոցները աւելի թանկ են, քան թէ ամառ. հացի ֆ. առաջին տեսակը 4 կ., միսը 12 կ., ձուկ 4-ը 5 կ., իւղի պուրը 14 ռ. ցորենը 1 ռ. 40 կ., դարին 80 կ., կորեկը 1 ռ.:

Խմբակի Պ. ՄԻՇԵՆԵԱՆՑ.
Հրատարակել է ԻՆՖՈՐՄԱՆՑ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԳՊՐՈՑԻ ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ, առանձնապիւս որ դերով և ձեռնուած պայմաններով պատրաստում է աշակերտներ նոյն զարդի բոլոր պատրաստականների, և I, II և III-ը դասատանց համար: Նոյնպէս պատրաստում է հայ օրիորդներին Ս. Գալիկեան և Անանեան օրիորդաց դպրոցների բոլոր դասատանց համար: Յանկայիցները թող մինչև յուլիս 15-ը յայտնեն իրենց պահանջները Ներսիսեան դպրոցի տեսուչ, պ. Արշակ Նահապետեանին: 4—6

Շուտով լոյս կը տեսնի ԳՆԱՐԻԿ ՄԱՆԿԱԿԱՆ գրքի երկրորդ տպագրութիւնը փոփոխած, աւելացրած և պատկերազարդ: Գինը 40 կ. է: Այս գրքի առաջին տպագրութիւնը ցանկացողները կարող են ուղղակի ձեռք բերել Տիֆլիսի Հայ-դրամներից և հեղինակից այս հասցեով: Трудясь, учителю Алексаидру Арапатынцу, Фоминая уа. № 15, д. Давришева.

